

Materiały dotyczące budowy i odsłonięcia
POMNIKA BOHATEROM ZIEMI BIAŁOSTOCKIEJ

- 18 X 1975

A

P L A N

organizacyjny uroczystości odsłonięcia Pomnika Bohaterów
Ziemi Białostockiej.

1. Komitet organizacyjny:

- 1/ V-ce Wojewoda Zenon Świtaj
- 2/ Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej
KW Jerzy Siwik
- 3/ Dyrektor RSW Prasa Rpmuald Łazarowicz
- 4/ Sekretarz KM PZPR Władysław Zaleski
- 5/ Dyrektor Muzeum Wojska Polskiego Zygmunt Kosztyła

2. Zbiórka ludności przy pomniku /gotowość/ godz.17,25
Odpowiedzialny tow.Władysław Zaleski

3. Zbiórka zagranicznych gości /z odprowadzeniem na wsk-
zane miejsce pod pomnikiem/

- a/ u I Sekretarza KW tow. Juszkiewicza - godz.17,00
Odpowiedzialny tow.A1.Bielski, A.Zaleski
/ według załączonej listy/
- b/ w sali nr 48 KW - godz.17,00
Odpowiedzialny tow. Łazarowicz

Uwaga: - wyjście gości pod pomnik godz.17,25

4. Ceremoniał przy odsłonięciu pomnika - godz.17,30-18,55/
/ według ustalonego scenariusza/
Odpowiedzialny tow.Wł.Zaleski

5. Opracowanie i wysłanie zaproszeń według ustalonych list
Odpowiedzialny tow.R.Łazarowicz

6. Zaproszenie i przygotowanie kampanii honorowej wraz
z Orkiestrą
Odpowiedzialny Szef Woj.Sztabu Wojskowego

7. Apel poległych
Odpowiedzialny Szef Sztabu Wojskowego

8. Przygotowanie i wprowadzenie sztandarów
Odpowiedzialny tow.Z.Koszyła

- IX Dywizji Piechoty / z Muzeum w Warszawie/
- Zarządu Okręgu ZBoWiD
- Zarządu Wojewódzkiego Związku Inwalidów Wojennych PRL

9. Warta przy pomniku i odbiór wieńców
Odpowiedzialny tow.Koszyła

S C E N A R I U S Z

uroczystości odsłonięcia Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej

I. Czas i miejsce:

^{17³⁰}
~~18~~ 6.X.1975 rok godzina 18⁰⁰ - 19⁰⁰

- plac przed Komitetem Wojewódzkim PZPR w Białymstoku oraz przylegające do placu odcinki ulic M. Skłodowskiej Curie, Próchniaka, Wesołowskiego i Kalinowskiego.
- zakłada się udział około 6 tys. mieszkańców Białegostoku i zaproszonych gości.

II. Program uroczystości

godzina 17⁴⁰ - 17⁴⁵ zbiórka na placu uczestników uroczystości, którzy przychodzą w zwartych kolumnach z trzech miejsc Białegostoku.

a/ Plac Zgromadzeń

b/ ul. Manifestu Lipcowego

c/ M. Skłodowskiej Curie - róg Nowotki

W tym czasie z głośników nadawana jest muzyka poważna - rewolucyjna, patriotyczna, żołnierska

1. Ignacy Paderewski	- Symfonia "Polonia"
2. Piotr Czajkowski	- Symfonia nr 2 c-mol
3. Fryderyk Chopin	- Etiuda c-mol /rewolucyjna/
4. Serocki	- Symfonieta na dwie orkiestry smyczkowe
5. Paciorkiewicz	- Soneta na organy
6. Grzegorz Sfierydow	- Patetyczne oratorium do słów Majakowskiego el Bethoven IX Symfonia
7. Bzethoven	- Sonata patetyczna
8.	- Dziś do ciebie przyjść nie mogę -
pieśni z widowiska o tym samym tytule
9. Fryderyk Chopin	- Nokturn f-mol

Oświetlenie pomnika - poza codziennymi światłami ulicznymi i stałym oświetleniem pomnika - światło białe skierowane z reflektora punktowego na wstęgę przysłaniającą tablicę pamiątkową i fragmenty pomnika.

godzina 17³⁸ - 17³⁰₀₀ ¹⁷₀₀ wygaszenie świateł ulicznych
oraz całkowite wyciszenie muzyki.

godzina 17³⁰

Orkiestra Wojskowa gra Marsza Generalskiego, oświetlenie pomnika reflektorami stałymi oraz reflektorami ustawionymi przy podstawie pomnika. Snopy światła skierowane od dołu ku górze /światło koloru białego, żółtego i oranżowego/.

Dwa reflektory wojskowe usytuowane w okolicy sklepu 22 Lipca orła nad pomnikiem. Krzyżujące się snopy światła posiadają kolor biały i czerwony. Reflektor punktowy skierowany na sztandar kampanii Honorowej LWP.

godzina 17³³ Złożenie raportu Generałowi - *Generałowi*
generał oraz oficer składający raport oświetleni reflektorami punktowymi. Po zakończeniu raportu - światła punktowe reflektorów odprowadzają w/w oficerów na miejsce, w których będą stać uczestnicząc w imprezie.

godzina 17³⁵

Hejnał Wojska Polskiego - odegrany przez fanfarzystów.

Pomnik oświetlony reflektorami stałymi. Reflektor punktowy skierowany na fanfarzystów. Po zakończeniu Hejnału reflektor zostanie wygaszony. Snopy światła z reflektorów lotniczych kierują się nad pomnikiem.

godzina 17³⁸

Wprowadzenie sztandarów bojowych i kombatanckich. Spiker informuje o historii poszczególnych sztandarów .

Treść spikierki w załączeniu.

Oświetlenie pomnika reflektorami stałymi /barwa światła biała i oranżowa/. Reflektor punktowy wprowadza pocztę sztandarową.

Miejsce postoju pocztów sztandarowych jest oświetlone reflektorem punktowym.

godzina 17⁴³

Przemówienie przedstawiciela władz wojewódzkich -

.....
Oświetlenie pomnika reflektorami stałymi.

Reflektory punktowe oświetlają przedstawicieli władz i gości oraz poczty sztandarowe. Przedstawiciel władz wojewódzkich prosi o dokonanie aktu odsłonięcia pomnika następujące osoby:

.....
.....
.....

godzina 18²³

Odsłonięcia pomnika dokonuje sebr KC tow. J. Łukaszewicz.....
w asyście kombatantów i kierownictwa politycznego i administracyjnego _ 6 - 8 osób/ najważniejszy rangą przedstawiciel władz centralnych.

Oświetlenie pomnika: światła białe skierowane z reflektora punktowego na wstęgę zasłaniającą tablicę pamiątkową oraz fragment pomnika.

Reflektorem punktowym oświetlenie i doprowadzenie od pomnika osób dokonujących odsłonięcia pomnika.

godzina 18²⁵

H y m n . Wykonuje orkiestra reprezentacyjna LWP.

Oświetlenie pomnika reflektorami wojskowymi. Barwa światła biała i czerwona symbolizuje sztandar narodowy w pozycji pionowej / pozostałe światła wygaszone/.

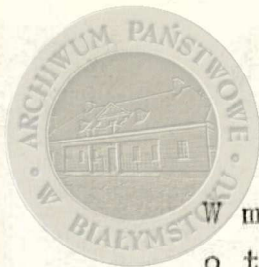
godzina 18²⁸

Przemówienie przedstawiciela władz centralnych. Oświetlenie pomnika reflektorami stałymi. Reflektory wojskowe oświetlają orła na pomniku.

godzina 18⁴⁰

Zapalenie znicza. Spiker wzywa Antoniego Jabłońskiego z Suraża o zapalenie znicza.

"Wzywam do zapalenia znicza porucznika Antoniego Jabłońskiego z Suraża, syna Ziemi Białostockiej, Kawalera Krzyża Kgrunwaldu, byłego żołnierza I Armii Ludowego Wojska Polskiego, który w imieniu zwycięskiego narodu zatknął biało-czerwony sztandar na Kolumnie Zwycięstwa w Berlinie.

W momencie dojścia w/w do znicza spiker podaje informację o tow. Jabłońskim. W czasie zapalania znicza gasną wszystkie światła. Młodzież z OHP usytuowana za pomnikiem zapala pochodnie / 200 sztuk /.

godz. 18⁴³

A P E L P O L E G Ł Y C H

Oświetlenie pomnika pochodnie i znicz, reflektory wojskowe krzyżują się nad pomnikiem.

godzina 18⁵⁰

SALWA HONOROWA Z ~~ARMAT~~

Oświetlenie pomnika pochodnie i znicz, reflektory wojskowe /światło białe/ krzyżują się nad pomnikiem.

Spiker prosi delegacje z zakładów pracy o składanie wieńców.

godzina 18⁵³

Składanie wieńców odbywa się na tle poezji i muzyki. Część słowno-muzyczna rozpoczyna się poważnym utworem wokalnym w wykonaniu Chóru Akademii Medycznej - 3 min.

- z za kolumn wyłania się Recytator I na tle II części I Symfonii Woytowicza / temat zaczerpnięty z "Warszawianki"/.

Recytator I

Poemat "WIZNA" Tadeusza Mocarskiego

Ojczyzny mojej blizn nie zliczysz,
Ani nie zagojonych ran,
Cmentarne nie pogasły znicze
I krwawe wody toczą rzeki
Bug, Narew, Wisła, San.
Trzydzieści lat, to nazbyt mało
Żeby zapomniał łas i okop
I żeby niebo zapomniało ...

Na wzgórzu Wizna jak na dłoni
Nić Narwi w dole. Dalej schrony.
Opustoszały wszystkie domy
Ludzie odeszli. Cisza wokół.

Jest wrzesień. Ciepły, suchy wrzesień.
Bzykają muchy, czasem kaczka
Poderwie się, uleci
Mrówko, czy mogłaś wtedy przeczuć,
że nawet twój z patyków schron
Twój mały, niewidoczny dom
Za kilka godzin, zryją, zdepczą,
Stratują kopytami bomb,
Zaleją ogniem i ołowiem

.....

Czy ty wiedziałaś mrówko, powiedz?!

O gwiazdo czuwająca gwiazdo
Zrzuc aureolą i zdejm welon.
Nie daj im poznać, że znasz wyrok!
Bo oni wszyscy w ciebie patrzą
Bo oni w twoje znaki wierzą.
Świeć im jak wojsku jak żołnierzom
A nie jak przyszłym bohaterom,

Powiedz, że oprą się tej zgrai
Człogom, haubicom i móździerzom.
w Siedmiuset tylko ...
Bez nadziei,
Że ktoś pośpieszy im z odsieczą.
Mają granaty, cekaemy
I sześć dział lekkich.
Będą bronić
Swojej reduty.
I zwyciężą.
Powiedz im gwiazdo, że tak będzie!

O popatrz idzie ponaglana
poprzez wikliny.torfowiska
Zdławić, stratować polski szaniec
Dywizja Guderiana.

Nie przejdą. Bo już ogniem zieją
Reduty "Giełczyn", "Kołodzieje"
Z pożaru, z ruin, z dymu, ognia
Strzelają...żywi, czy umarli?!
Nie, dzisiaj tedy przejść nie można!
Tedy tak łatwo przejść nie można!

Będą umierać, będą krwawić
Będą się bronić. Będą walczyć
Dopóki amunicji starczy!

Działa tu na nic, samoloty
W skowycie maszyn, w gwizdzie bomb
Stoi Ojczyzna
Stoi schron

W swojej Ojczyźnie giną, mrą
A lekką mieli śmierć. Przedwczesną.
Jak gdyby szli w głęboki sen.
W kwitnący jasno w polu len
i w wieczność.

I jeszcze jeden minie dzień
I jeszcze jedna minie noc
Ostatnia noc. Jutrzejszy świt
Ostatnim dla nich będzie świtem.
Szczęśliwi, którzy w tą noc śpią.
Ale, kto w taką noc z nich śpi?
Kto głodny, chory, ranny, słaby
Głowę oparłszy o karabin
Na ładownicę, w której nabój
Ostatni...

Na kilkunastu metrach ziemi
Ojczystej ziemi. Trwać bez końca.
Krew do ostatniej kropli przelać
A potem twarzą paść w łopiany
Tu bić się, tu być pochowanym
W krainie gorącego słońca.

Miał wyjść ostatni. Ale w drzwiach
Nie było długo kapitana.
I nagle jęknął las i piach
Huk wstrząsnął bunkrem. Wybuchł granat.
.....
Pozostał wolny. Tam, gdzie padł.

Bo tyle wolnej Polski było
Ile ciałami Jej zakryli,
ile zabrali do mogiły
Przez sześć wojennych lat.
Na każdym skrawku polskiej ziemi
I w obcych, zapomnianych stronach.
Wśród dział rozbitych, ekaemów.
W okopach i zburzonych schronach,
Pod kamieniami i pod drania
Jak posiew. Jak wolności ziarno.
Żołnierze nasi bohaterscy
Zostali
Z różą krwi na piersi.

Chwała im za to.
Cześć Pamięci.

18. Leon Pasternak "Mój brat" w wykonaniu II recytatora - zaczyna
recytować na początku niewidoczny, potem wykoniony z mroku
pomnika / tło muzyczne j.w./

Dziś w nocy brat poległy
zastukał cicho w okno.
Zerwałem się, wybiegłem,
nie było już nikogo.

Mój brat z mogiły polnej,
już może zaoranej,
zabity gdzieś na wojnie,
przez obcych pogrzebany.

Poległy w lesie, w stepie
na polach wszystkich bitew,
on zamiast mnie i ciebie,
on za nas był zabity.

Mój brat z mogiły wspólnej,
żołnierskiej, partyzanckiej,
na której kwitną bujnie
i maki i rumianki.

Nad którą szumi jemu
samotny cedr lub sosna,
nad którą śpiewa jemu
znajoma, tęskna piosnka.

Mój brat w mogile leży,
nie przelał krwi on za nic.
Ojczyznę śni - bez miedzy,
i marzy świat - bez granic.

a/ wzmocnienie muzyki mechanicznej

b/ muzyka milknie - utwór Chóru AM

19. Recytator I "Wezwanie" Jerzego Zagórskiego / na tle dalszych
fragmentów II Symfonii Warszawskiej

Przyśpiesz gąsiennic łoskot
dalej beznazwy do baków,
niech koła wśród szos zgruchotanych
W dymnej wichurze wrą.
To Patton i Rokossowski
Idą ku sobie w bitwę brzasku
Godzina wyznaczy plany,
Każda sekunda grom.

Nie przy zielonych stołach,
Lecz na wiosennym polu
Inny jest język żołnierza
Niż kręty gwar dyplomatów.
Gdy działa na czołgu woła
- i odpowiada samolot,
Wiosna do luf przymierza
Obłoki, jak kłęby kwiatów,

Wam, co ku sobie gnacie,
Nam, którzy w waszym wyścigu
Widzimy jak w złotym rzucie

Zbliża się jutro obfitość.
Im, kiedy śmierć w majestacie
Zamyka gmach ziemskich przygód,
Niech dnie krwią obrzękłe skróci
Okrutna litość.

a/ recytator II trzymając mikrofon w rękę / prowadzony punktowcem,
zbliża się do pomnika recytuje wiersz Wł. Broniewskiego

Na północy jest zwalony dom,
będzie - wolność, prawo i praca.
Czas ująć w dłonie pług, pióro i łom
Czas dom budować, czas wracać.

Trzeba ziemię garściami rwać,
ruinie wydzierać cegły,
dom budować i sercem trwać
w Niepodległej.

Trzeba rąk, trzeba serc, trzeba głów,
by tułaczy się sen ucieleśnił.
Dom zbudujemy - wtedy znów,
ucz nas miłości o pieśni!

b/ w chwilę po skończeniu recytacji optymistyczny utwór AM.

Oświetlenie pomnika reflektorami stałymi / barwa światła biała/
Reflektorem punktowym oświetlone są osoby składające wieńce.
Poszczególne akторы recytujący wiersze oświetleni są reflektorem
punktowym / barwa światła biała/.
Reflektory wojskowe oświetlają przestrzeń nad pomnikiem / barwa
światła biała/.

godzina 19¹⁰

Międzynarodówka - w wykonaniu orkiestry reprezenta-
cyjnej Kampanii W.P.

Oświetlenie pomnika - wszystkie reflektory skierowane na pomnik
/pełne oświetlenie/.

godzina 19¹⁵

Odprowadzenie sztandarów - na tle rytmicznych werbli.
Oświetlenie pomnika reflektorami stałymi / barwa światła biała/.
Reflektorami punktowymi oświetlone są wychodzące pocztą sztandarowe. Po odejściu pocztów sztandarowych reflektory punktowe zostaną wygaszone.

godzina 19²⁰

Odmaszerowanie orkiestr.

godzina 19²⁵

Pokaz sztucznych ogni. Pomnik oświetlony światłami stałymi.

13

Harmonogram uroczystości odsłonięcia pomnika

- godz. 17,15 - Wejście Kompanii Honorowej
- od 17,15 do 17,25 - Zmiana posterunku
- 17,30 - Komendy do prezentowania broni
- Marsz powitalny i raport Dowódcy Kompanii Honorowej
- 17,35 - Zajęcie miejsca przez władze oficjalne
- 17,37 - Sygnał baczność
- Wejście pocztów sztandarowych
- przez mikrofony informacja o sztandarach
- Komendy - do nogi broń
- 17,40 - Otwarcie /zagajenie/ uroczystości - tow. Łazarowicz
- poproszenie I Sekretarza o zabranie głosu
- poproszenie kombatanta o zabranie głosu
- 17,55 - Tow. Łazarowicz prosi o odsłonięcie pomnika
- komendy do prezentowania broni
- hasło Wojska Polskiego
- odsłonięcie pomnika
- złożenie symbolicznej wiązanki przez Sekretarza Łukaszewicza
- hymn państwowy
- 18,00 - Wywołanie tow. Jabłońskiego do zapalenia znicza
i zapalenie pochodni przez młodzież
- 18,05 - Komendy do nogi broń
- odczytanie apelu poległych
- salwa honorowa
- komendy - prezentuj broń
- 18,15 - Składanie wieńców
- tremolo pod werble
- komendy do nogi broń
- 18,20 - Część artystyczna
- 18,35 - Międzynarodówka
- 18,37 - Odprowadzenie pocztów sztandarowych
- odmarsz kompanii honorowej

14

Ramowy program uroczystości
odsłonięcia Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej

1. Czas i miejsce

18 X.75r. godz. 18,00 - ^{17³⁰}18,50 ^{19⁰⁰}

- plac przed Komitetem Wojewódzkim PZPR Białystok
- zakłada się około 6 tys. mieszkańców Białegostoku i zaproszonych gości.

2. Program uroczystości

^{17¹⁵} - wejście gości, 17,45 - ^{18³⁰}18,00

- muzyka poważna /Chopin, Betowen, Penderecki/

^{17³⁰}18,00 - Marsz generalski,

- złożenie raportu Generalowi

^{18³⁰} - ~~hejnal~~ ^{hejnal} Wojska Polskiego

- Wprowadzenie sztandarów bojowych i kombatanckich

- przemówienie przedstawicieli władz wojewódzkich
/ z przywitaniem gości i zaproszeniem do odsłonięcia

^{18³⁰} - pomnika/, ^{sekcja historyczna} ~~Przemówienie~~ ^{sekcja historyczna} ~~hejnal~~

- Odsłonięcie pomnika

- Hymn

- ~~Przemówienie władz centralnych~~ - ^{sekcja historyczna}

- Zapalenie znicza oraz pochodni /Antoni Jabłoński z Suraza/

- Apel poległych

- Salwa honorowa ~~farmatnia~~

- Składanie wieńców na tle poezji i muzyki /żywe słowo ok.15min

- Międzynarodówka /pełne oświetlenie pomnika/

- Odprowadzenie sztandarów i odejście kompanii honorowej

- Pokaz sztucznych ogni.

L I S T A

gości przyjętych przez I Sekretarza Komitetu Wojewódzkiego
Tow. Władysława Juszkiewicza przed uroczystością odsłonięcia
pomnika.

Miejsce spotkania - gabinet I Sekretarza

godz. od 17,00 do 17,25

Odpowiedzialny ze strony KW - tow. Al. Bielski

- tow. A. Zaleski

1. Sekretarz KC PZPR Tow. Jerzy Łukaszewicz
2. Tow. gen. Włodzimierz Sawczuk
3. Tow. gen. Włodzimierz Oliwa
4. Tow. Zdzisław Kurowski - Przew. Zarz. Gł. FZMP
5. Tow. gen. Zygmunt Huszcza
6. Tow. Mirosław Milewski
7. Tow. Wiesław Klimczak - Kier. Wydziału Pracy Ideowo-
Wychowawczej KC
8. Tow. Marek Jurkiewicz - Z-ca Kier. Wydz. Organizac. KC
9. Tow. Mieczysław Grudzień - Minister d/s Komendantów
10. Tow. Stefan Zawodziński - I Sekretarz KW Łomża
11. Tow. Zbigniew Białecki - I Sekretarz KW Suwałki
12. Tow. Zygmunt Sprycha - Wojewoda Białostocki
13. Tow. Eugeniusz Złotorzyński - Wojewoda Suwalski
14. Tow. Jerzy Zientara - Wojewoda Łomżyński
15. Tow. Romuald Żukowski - I Sekretarz KM Białystok
16. Prof. Chmielewski
17. Tow. Aleksander Czuch - Prezydent Miasta

W Y K A Z

osób zaproszonych do KW PZPR na godz. 17-tą, sala nr 48

1. Stefan Sokołowski	- Komendant Woj.MO w Łomży
2. Anna Chmielewska	- matka realizatora Pomnika Bogdana Chmielewskiego
3. Alfons Karny	- rzeźbiarz
4. Konstanty Gawryluk	- Prezes Zarządu Woj.Inwalidów Wojennych
5. Aleksander Młodzianowski	-Przew.Społecznego Kom.ORMO
6. Stanisław Błoch	- Pełnomocnik Urzędu d/s Kombatantów
7. Leon Siemiończyk	- Szef WSzW
8. Stefan Kuroczycki	- Przewodniczący ZO SZSP
9. Stefan Kęska	- Komendant Chóragwi ZHP
10. Witold Dołęgowski	- Przewodniczący Rady Woj.FZSMP
11. Franciszek Kaczmarek	- Komendant Woj.MO w Suwałkach
12. Witalis Sadowski	- Wiceprezydent m.Białystok
13. Zdzisław Pukorski	- Przew.WK SD
14. Jerzy Grzybczak	- Prezers WK ZSL
15. Henryk Urbanowicz	- Dyrektor Naczelny Pracownik Sztuk Plastycznych w Warszawie
16. Julian Pałka	- Rektor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
17. Mikołaj Kiryluk	- Przew.WKKP
18. Władysław Zaleski	- Sekretarz KM PZPR
19. Stanisław Kudła	- Przew.WK FJN
20. Sylwester Rogalewski	- Komendant Wojewódzki MO
21. Longin Wasilewicz	- Dowódca WP Białystok
22. Edward Kryński	- Kurator Oświaty i Wychowania
23. Józef Trusiewicz	- Przewodniczący WRZZ
24. Jan Malinowski	- KW PZPR
25. Mikołaj Hapunik	- KW PZPR

26. Zdzisław Rybicki	- KW PZPR
27. Ryszard Kowalski	- KW PZPR
28. Eugeniusz Truszkowski	- KW PZPR
29. Zenon Świtaj	- Wicewojewoda Białostocki
30. Stanisław Topór	- " "
31. Leopold Rybakiewicz	- " "
32. Tadeusz Wnorowski	- Sekretarz KM Białystok
33. Tadeusz Matusik	- Sekretarz KM Białystok
34. Janusz Cyndler	- Komendant Miasta MO Białystok
35. Antoni Jabłoński	- Suraż

W y k a z

osób zaproszonych na wręczenie medali pamiątkowych
w Sali Rycerskiej Muzeum Wojska Polskiego
w dniu 18 października 1975r godz. 19⁰⁰

1. Jerzy Łukaszewicz	- Sekretarz KC PZPR
2. Włodzimierz Sawczuk	- Wiceminister Obrony Narodowej
3. Włodzimierz Oliwa	- Dowódca WOW
4. Zdzisław Kurowski	- Przewodniczący FZSMP
5. Mirosław Milewski	- Wiceminister Spraw Wewnętrznych
6. Zygmunt Huszcza	- Wiceminister Oświaty i Wychowania
7. Wiesław Klimczuk	- Kierownik Wydziału KC PZPR
8. Marek Jurkiewicz	- Z-ca Kierownika Wydziału KC PZPR
9. Mieczysław Grudzień	- Minister d/s Kombatantów
10. Stanisław Wroński	- Prezes ZG ZBOWiD
11. Władysław Juskiewicz	- I Sekretarz KW PZPR Białystok
12. Stefan Zawodziński	- I Sekretarz KW PZPR Łomża
13. Zbigniew Białecki	- I Sekretarz KW PZPR Suwałki
14. Zygmunt Sprycha	- Wojewoda Białostocki
15. Jerzy Zientara	- Wojewoda Łomżyński
16. Eugeniusz Złotorzyński	- Wojewoda Suwalski
17. Halina Piotrowska	- Sekretarz KW PZPR
18. Józef Piechocki	- Sekretarz KW PZPR
19. Michał Niedźwiedź	- Sekretarz KW PZPR
20. Zenon Świtaj	- Wicewojewoda Białostocki
21. Stanisław Topór	- " "
22. Leopold Rybakiewicz	- "
23. Jerzy Siwik	- Kierownik Wydziału KW PZPR
24. Romuald Łukowski	- I Sekretarz KM PZPR
25. Aleksander Czuż	- Prezydent Miasta B-stoku
26. Jerzy Grzybczak	- Prezes WK ZSL

27. Zdzisław Pukorski

28. Stanisław Kudła

29. Mikołaj Kiryluk

30. Romuald Łazarowicz

31. Bogdan Chmielewski

32. Henryk Urbanowicz

33. Mieczysław Janicki

34. Romuald Kosiński

35. Edward Kryński

36. Zygmunt Kosztyła

37. Mirosław Zbich^{ski}

38. Władysław Zalewski

39. Witalis Sadowski

40. Wiesław Mościcki

41. Zdzisław Jabłoński

42. Zdzisław Kruszewski

43. Jan Socha

- Prezes WK SD

- Przewodniczący WK FJN

- Prezes ZW ZBOWiD

- Przewodniczący WOKPWiM

- Autor pomnika

- Dyrektor Naczelny PSP

- Dyrektor PSP Białystok

- Dyrektor Podlaskiego Przedsiębiorstwa
Budowlanego

- Kurator Oświaty i Wychowania

- Muzeum Wojska Polskiego

- Architekt m. Białegostoku

- Sekretarz KM PZPR

- Wiceprezydent Białegostoku

- PSP Białystok

- Kierownik Budowy

- Brukarz

- Redaktor Naczelny GW

Uwaga: Rezerwa dwóch- trzech miejsc dla gości radzieckich.

L I S T A

gości przyjętych przez I Sekretarza Komitetu Wojewódzkiego
Tow. Władysława JUSZKIEWICZA po zakończeniu uroczystości
odsłonięcia pomnika.

Miejsce spotkania - pałacyk w Żółtkach

godz. 19,00

Odpowiedzialny ze strony KW tow. Kozłowski

1. Sekretarz KC PZPR Tow. Jerzy Łukaszewicz
2. Tow.gen. Włodzimierz Sawczuk
3. Tow.gen. Włodzimierz Oliwa
4. Tow. Zdzisław Kurowski - Przew.Zarz.Gł.PZMP
5. Tow.gen.Zygmunt Huszcza
6. Tow. Wiesław Klimczak - Kierownik Wydz.Pracy Ideowo-
Wychowawczej KC
7. Tow. Marek Jurkowiec - Z-ca Kier.Wydz.Organizacyjnego
KC PZPR
8. Tow. Mirosław Milewski - W-ce Minister Spraw Wewnętrznych
9. Tow. Stefan Zawodziński - I Sekretarz KW Łomża
10. Tow. Zbigniew Białycki - I Sekretarz KW Suwałki
11. Tow. Zygmunt Sprycha - Wojewoda Białostocki
12. Tow. Eugeniusz Złotorzyński - Wojewoda Suwalski
13. Tow. Jerzy Zientara - Wojewoda Łomżyński
14. Tow. Romuald Żukowski - I Sekretarz KM Białystok
15. Tow. Aleksander Czuch - Prezydent Miasta
16. Tow. Romuald Łazarowicz - Przew.Woj.Obywatelskiego Ko-
mitetu Ochrony Pomników
17. Gen. Mieczysław Grudzień - Minister d/s Kombatantów
18. Prof. Chmielewski

Białystok

1. Tow. Władysław Juszkiewicz	- Sekretarz KW PZPR
2. Tow. Józef Piechowski	- " "
3. Tow. Halina Piotrowska	- " "
4. Tow. Michał Niedźwiedź	- " "
5. Tow. Jerzy Siwik	- Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej KW PZPR
6. Tow. Eugeniusz Truszkowski	- Kierownik Wydziału Ekonomicznego KW PZPR
7. Tow. Ryszard Kowalski	- Kierownik Wydziału Organizacyjnego KW PZPR
8. Tow. Zdzisław Rybicki	- Kierownik Wydziału Administracyjnego KW PZPR
9. Tow. dr Mikołaj Hapunik	- Kierownik Wydziału Rolnego KW PZPR
10. Tow. Jan Malinowski	- Kierownik Wydziału Ogólnego KW PZPR
11. Tow. Mikołaj Kiryluk	- Przewodniczący WKKP, Prezes Zarządu Okręgu ZBoWiD
12. Tow. Jerzy Grzybozak	- Prezes WK ZSL
13. Tow. Zdzisław Pukorski	- Przewodniczący WK SD
14. Tow. Zygmunt Sprycha	- Wojewoda Białostocki
15. Tow. Zenon Świtaj	- " "
16. Tow. Stanisław Topór	- Wicewojewoda
17. Tow. Leopold Rybakiewicz	- Wicewojewoda
18. Tow. Romuald Żukowski	- I Sekretarz KM PZPR
19. Tow. Zalewski	- Sekretarz KM PZPR
20. Tow.	- Sekretarz KM PZPR
21. Tow.	- Sekretarz KM PZPR
22. Tow. Aleksander Czuż	- Prezydent m. Białegostoku
23. Tow. Witalis Sadowski	- Wiceprezydent m. Białegostoku
24. Tow. Stanisław Kudza	- Przewodniczący WK FJN
25. Tow. płk. Sylwester Rogalewski	- Komendant Wojewódzki MO
26. Tow. Józef Trusiewicz	- Przewodniczący WRZZ
27. Tow. Benedykt Zasłona	- Przewodniczący RW PZSMP
28. Tow. Zniszczyński	- Przewodniczący ZW ZMS
29. Tow. Witold Dołęgowski	- " ZW ZSMW
30. Tow. Stefan Kęska	- Komendant Chorągwi ZHP
31. Tow. Stefan Kuroczycki	- Przewodniczący ZO Socjalistycznego Związku Studentów Polskich
32. Tow. Edward Kryński	- Kurator Okręgu Szkolnego
33. Tow. płk. Zbigniew Kotowski	- Szef Woj. Sztabu Wojskowego
34. Tow. płk. Longin Wasilewicz	- Dowódca WOP - Białystok
35. Tow.	- Dowódca Podlaskiej Jednostki Wojsk Obrony Wewnętrznej

36. Tow. Stanisław Błoch - Pełnomocnik Urzędu d/s Kombatantów
37. Tow.prof.dr hab. Konstanty Wiśniewski - Rektor Akademii Medycznej
38. Tow.prof.dr Jezierski - Rektor Filii Uniwersytetu Warszawskiego
39. Tow.prof.dr hab. Tadeusz Bekdowski - Rektor Politechniki Białostockiej
40. Tow.płk.rez.Kazimierz Baranowski - Komendant Wojewódzki ORMO
41. Tow. Aleksander Młodzianowski - Przewodniczący Społecznego Komitetu ORMO
42. Tow. Konstanty Gawryluk - Prezes Zarządu Wojewódzkiego Zw. Inwalidów Wojennych

L o s z a

1. Tow. Stefan Zawodziński	- I Sekretarz KW PZPR
2. Tow. Włodzimierz Michaluk	- Sekretarz KW PZPR
3. Tow. Waldemar Szpaliński	- Sekretarz KW PZPR
4. Tow. Mieczysław Pietrzak	- Sekretarz KW PZPR
5. Tow. Interewicz	- Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-
Wychowawczej KW PZPR
6. Tow. Jerzy Zientara	- Wojewoda Łomżyński
7. Tow. Kazimierz Ołapka	- Wicewojewoda
8. Tow. Ciupa	- Wicewojewoda
9. Tow. Józef Surowiec	- Prezes WK ZSL
10. Tow. Henryk Wiśniewski	- Przewodniczący WK SD
11. Tow. Michał Adamcewicz	- Przewodniczący WRZZ
12. Tow. p.k. Stefan Sokołowski	- Komendant Wojewódzki MO, Prezes
Zarządu Okręgu ZBoWiD
13. Tow. Stanisław Daniszewski	- Kurator Okręgu Szkolnego
14. Tow. Józef Osęka	- Przewodniczący RW PSZMP
15. Tow. Mieczysław Borawski	- " " - ZW ZMS

S u w a ł k i

1. Tow. Zbigniew Białecki	- I Sekretarz KW PZPR
2. Tow. Henryk Lubowski	- Sekretarz KW PZPR
3. Tow.	- Sekretarz KW PZPR
4. Tow. Henryk Kudela	- Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-
Wychowawczej KW PZPR
5. Tow. Eugeniusz Złotorzyński	- Wojewoda Suwalski
6. Tow. Jan Szumiło	- Wicewojewoda
7. Tow. Aleksander Łozowski	- Wicewojewoda
8. Tow. Józef Kapel	- Wicewojewoda
9. Tow. Elżbieta Orzechowska	- Przewodnicząca ZW ZMS
10. Tow. Jerzy Okuła	- Przewodniczący ZW ZMSW
11. Tow. Antoni Grygień	- Przewodniczący RW FSZMP
12. Tow. płk. Franciszek Kaczmarek	- Komendant Woj.MO Prezes ZO ZBoWiD
13. Tow. Edward	- Przewodniczący WK SD
14. Tow. Ludwik Bartosiak	- Kurator Okręgu Szkolnego

25

**WOJEWÓDZKI OBYWATELSKI KOMITET
OCHRONY POMNIKÓW WALKI I MĘCZEŃSTWA W BIAŁYMSTOKU**

Adres Sekretariatu: 15-089 Białystok, Kilińskiego 7, pokój 7, telefon 315 17

Urząd? - Ławender

Białystok, dnia

197 r.

P r o j e k t

L i s t a

zaproszonych gości na uroczystość odsłonięcia Pomnika Bohaterów
Ziemi Białostockiej

W a r s z a w a

+ ✓	1. Tow.gen. Wojciech Jaruzelski	- Minister Obrony Narodowej
+ ✓	2. Tow.gen. Włodzimierz Sawczuk	- Szef Głównego Zarządu Politycznego
Wojska Polskiego, Wiceminister
Obrony Narodowej
+ ✓	3. Tow.gen. Włodzimierz Oliwa	- Dowódca Warszawskiego Okręgu
Wojskowego
+ ✓	4. Tow.gen. Zygmunt Huszcza	- Wiceminister Oświaty i Wychowania
- ✓	5. Tow. Stanisław Kania	- Sekretarz KC PZPR
-	6. Tow. Teodor Palimaka	- Kierownik Wydziału Administracyj-
nego KC PZPR
+ ✓	7. Tow. Wiesław Klimczak	- Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-
Wychowawczej KC PZPR
+ ✓	8. Tow. Jerzy Łukaszewicz	- Sekretarz KC PZPR
+ ✓	9. Tow. Marek Jurkowicz	- Zastępca Kierownika Wydziału
Organizacyjnego KC PZPR
+ ✓	10. Tow. Janusz Wieczorek	- Przewodniczący Rady Ochrony
Pomników Walki i Męczeństwa
+ ✓	11. Tow. Stanisław Wroński	- Prezes Zarządu Głównego ZBoWiD
+ ✓	12. Tow.gen. Mirosław Milewski	- Wiceminister Spraw Wewnętrznych
+ ✓	13. Tow.gen. Mieczysław Grudzień	- Minister d/s Kombatantów
+ ✓	14. Tow. Kaczmarek	- Wiceminister Kultury i Sztuki
+ ✓	15. Tow. Henryk Urbanowicz	- Dyrektor P-stwa "Pracownie Sztuk
Plastycznych"
+ ✓	16. Tow.prof. Bohdan Chmielewski	- Akademia Sztuk Pięknych
+ ✓	17. Tow. Zdzisław Kurowski	- Przewodniczący Rady Głównej FSZMP
+ ✓	18. Tow.gen. Albin Żyto	- Szef Zarządu Kulturalnego Wojska
Polskiego
✓	19. Tow.prof. Marian Konieczny	- Rektor Akademii Sztuk Pięknych
w Krakowie
+ ✓	20. Tow.prof. Gustaw Zemła	- Rektor Akademii Sztuk Pięknych
+ ✓	21. Tow. Marian Rojewski	-

26

**WOJEWÓDZKI OBYWATELSKI KOMITET
OCHRONY POMNIKÓW WALKI I MĘCZEŃSTWA W BIAŁYMSTOKU**

Adres Sekretariatu: 15-089 Białystok, Kilińskiego 7, pokój 7, telefon 315 17

Białystok, dnia

197 r.

Projekt

Lista

zaproszonych gości na uroczystość odsłonięcia Pomnika Bohaterów
Ziemi Białostockiej

Warszawa

1. Tow.gen. Wojciech Jaruzelski	- Minister Obrony Narodowej
✓ 2. Tow.gen. Włodzimierz Sawczuk	- Szef Głównego Zarządu Politycznego
Wojska Polskiego, Wiceminister
Obrony Narodowej
✓ 3. Tow.gen. Włodzimierz Oliwa	- Dowódca Warszawskiego Okręgu
Wojskowego
✓ 4. Tow.gen. Zygmunt Huszcza	- Wiceminister Oświaty i Wychowania
5. Tow. Stanisław Kania	- Sekretarz KC PZPR
6. Tow. Teodor Palimaka	- Kierownik Wydziału Administracyj-
nego KC PZPR
7. Tow. Wiesław Klinaczak	- Kierownik Wydziału Pracy Ideowo-
Wychowawczej KC PZPR
8. Tow. Jerzy Łukaszewicz	- Sekretarz KC PZPR
9. Tow. Marek Jurkiewicz	- Zastępca Kierownika Wydziału
Organizacyjnego KC PZPR
✓ 10. Tow. Janusz Wieczorek	- Przewodniczący Rady Ochrony
Pomników Walki i Męczeństwa
11. Tow. Stanisław Wroński	- Prezes Zarządu Głównego ZBoWiD
12. Tow.gen. Mirosław Milewski	- Wiceminister Spraw Wewnętrznych
13. Tow.gen. Mieczysław Grudzień	- Minister d/s Kombatanów
14. Tow. <i>Tadeusz</i> Kaczmarek	- Wiceminister Kultury i Sztuki
15. Tow. Henryk Urbanowicz	- Dyrektor P-stwa "Pracownie Sztuk
Plastycznych"
16. Tow.prof. Bohdan Chajelewski	- Akademia Sztuk Pięknych
17. Tow. Zdzisław Kurowski	- Przewodniczący Rady Głównej FSZMP
18. Tow.gen. Albin Żyto	- Szef Zarządu Kulturalnego Wojska
Polskiego
19. Tow.prof. Marian Konieczny	- Rektor Akademii Sztuk Pięknych
w Krakowie
20. Tow.prof. Gustaw Zenka	- Rektor Akademii Sztuk Pięknych

PRACOWNIE SZTUK PLASTYCZNYCH

PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE WYODREBNIONE WIELOODDZIAŁOWE

DYREKCJA NACZELNA: UL. FORSAL 1/4, 00-366 WARSZAWA. Telefon: 27-87-09, 27-86-84, centrala: 27-62-41

Skrętka pocztowa: Warszawa 1, nr 256. Konto bankowe: NBP III O/M w Warszawie, Nr 1527-6-34371

ODDZIAŁ
DELEGATURA Białystok
L. dz. 1356/pj
TEL. 37276
KONTO BANKOWE
Nr.
Białystok, dnia 23.10 19 74 r.

Dyr. Karel ŁUTNIK
Szydłowieckie Zakłady
Kamienia Budowlanego
w S z y d ł e w c u

P.P. "Pracownie Sztuk Plastycznych" Delegatura w Białymstoku pragnie poinformować Ob. Dyrektora, iż na podstawie zatwierdzonego projektu przystąpiono na zlecenie Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Białymstoku do prac związanych z budową Pomnika BOHATERÓW ZIEMI BIAŁOSTOCKIEJ poległych w walce o Polskę Ludową.

Pomnik zostanie wzniesiony w Parku Centralnym w Białymstoku a odsłonięcie przewiduje się w dniu 9 maja 1975 - Dniu Zwycięstwa.

Wstępne wytyczne zagospodarowania terenu przewidują użycie szydłowieckiego piaskowca.

W związku z powyższym zwracamy się z uprzejmą prośbą do Ob. Dyrektora o zarezerwowanie z początkiem pierwszego kwartału 1975r. mocy przerobowej na dostawę kamienia.-

Do wiadomości:

1. Sekretarz KW PZPR E. Złoterzyński
2. V-Wojewoda Z. Switaj
3. Woj. Obywatelski Kom. Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Białymstoku.

KIEROWNIK
DELEGACJI PSP
w Białymstoku

Mieczysław Janicki

Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa
Sekretariat-Warszawa, ul.Krakowskie Przedmieście 48/50,pokój 35
tel. 28 90 01 w. 403, bezp. 28 42 22

L.dz. R-2B-555/74

Warszawa, dnia 31 grudnia 1974 r.

Towarzysz Romuald Łazarowicz

Przewodniczący Wojewódzkiego Obywatelskiego
Komitetu Ochrony Pomników Walki i
Męczeństwaw Białymstoku

W odpowiedzi na list Obywatela Przewodniczącego z dnia 29 listopada 1974 r. przesyłam wyrazy uznania za inicjatywę i realizację budowy Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej, poległych w walce o Polskę Ludową.

Jeśli chodzi o pomoc finansową na koszty budowy Pomnika, Prezydium Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa niestety nie może jej udzielić ze względu na to, że wszelkie środki koncentruje obecnie na budowie największego ogólnopolskiego upamiętnienia, jakim jest Pomnik-Szpital Centrum Zdrowia Dziecka.

Z uwagi na wojewódzki charakter Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej sędzę, że społeczny fundusz jego budowy powinny utworzyć nie tylko składki społeczne, ale również dotacje zakładów pracy, rad narodowych itp. W podobny sposób np. został pokryty koszt budowy Pomnika Walk Rewolucyjnych na Rzeszowszczyźnie, odsłoniętego w maju br. w Rzeszowie.

Przewodniczący Rady
/Janusz Wieczorek/
podpis nieczytelny

Za zgodność z oryginałem:

RODZIMNA SPÓŁNOŚĆ WYDAWNICZA
„PRASA - KSIĄŻKA - RUCH”
Polskie Towarzystwo Wydawnicze
ul. Wesoła 10, 15-003 Białystok
15-003 Białystok
1

29

WOJEWÓDZKI OBYWATELSKI KOMITET
OCHRONY POMNIKÓW WALKI I MĘCZENSTWA W BIAŁYMSTOKU

Adres Sekretariatu — Białystok, Mickiewicza 3/5 B, pokój 243, telefon 39 420

Białystok, dnia 21 stycznia 1975 r.

*Tow. Przewodniczący
do Sekcji i Pomocników*

Towarzysz
Eugeniusz Złotorzyński
Sekretarz Komitetu Wojewódzkiego
Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
w B i a ł y m s t o k u
=====

Przewodniczący Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa
Tow. Minister Janusz Wieczorek pismem z dnia 31.XII.1974 r. poinformował tut. WOKOPWiM o negatywnym stosunku w zakresie pomocy finansowej przy budowie pomnika w Białymstoku /odpis w załączeniu/. Rada wszelkie środki koncentruje obecnie na budowie Pomnika-Szpitala Centrum Zdrowia Dziecka.

W związku z tym pragnę poinformować Towarzysza Sekretarza, że Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa wystąpił z prośbą o dotacje na ten cel do:

1. Wojewody Białostockiego, tow. dr Zygmunta Sprychy,
2. Naczelników Powiatów i Prezydenta m. Białegostoku,
3. 150 dyrektorów Przedsiębiorstw, Zjednoczeń i Spółdzielni prowadzących swoją działalność na terenie m. Białegostoku i województwa.

Niezależnie od tego Komitet zamierza w br. rozprowadzić "cegiełki" na budowę pomnika na kwotę około 600.000 zł.

Żał. 2

Przewodniczący Komitetu

[Signature]
/Romuald Łazarowicz/

30

Białystok, dnia stycznia 1975 r.

.....
.....
.....

Pragnę poinformować Towarzysza, że projekt budowy Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej poległych za Polskę Ludową wszedł w fazę realizacji. Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Białymstoku zgromadził dotychczas na koncie budowy Pomnika kwotę 3 mln. złotych. Tymczasem koszt budowy ~~wytworzył~~ ~~xxxxxxx~~ będzie znacznie wyższy.

W związku z tym zwracamy się do Towarzysza Dyrektora - Prezesa z uprzejmą i serdeczną prośbą o przekazanie ze środków Przedsiębiorstwa kwoty na konto budowy Pomnika. Pomnik zostanie wzniesiony w Parku Centralnym u zbiegu ulic M. Curie-Skłodowskiej, Wesołowskiego i Ostrowskiego. Chciałbym podkreślić, że wzniesiony zostanie dzięki ofiarnej postawie społeczeństwa Białostocczyzny.

Pomnik poświęcony zostanie tym, którzy od pierwszych dni wojny stanęli do walki o wolność Ojczyzny, 300 tysiącom mieszkańców naszego województwa, którzy polegli w czasie II wojny światowej, tym którzy oddali życie w walkach o Wiznę, Nowogród, Białystok, Zambrów, wszystkim rodakom - żołnierzom poległym w walce na wszystkich frontach II wojny światowej, tysiącom ofiar obozów koncentracyjnych, mieszkańcom spacyfikowanych wsi i poległym w białostockim getcie.

Upamiętniać będzie także ofiarę życia złożoną przez tych, którzy walczyli o utrwalenie władzy ludowej na Białostocczyźnie; żołnierzy LWP, Funkcjonariuszy MO i służby bezpieczeństwa, działaczy i szeregowych członków partii, stronnictw politycznych i bezpartyjnych akrywistów. Będzie hołdem złożonym tym wszystkim, którym zawdzięczamy życie w kraju wolnym i realizującym idee społecznej sprawiedliwości.

Bardzo liczymy na pomoc Towarzysza Dyrektora - Prezesa i przychylne ustosunkowanie się do naszej prośby.

Zadeklarowaną kwotę prosimy przekazać do Powszechnej Kasy Oszczędności /PKO/ I Oddział Białystok, Nr konta 12-9-615 z dopisem: Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa - budowa pomnika.

Serdecznie pozdrawiam

Przewodniczący Komitetu

/Romuald Łazarowicz/

Białystok, dnia 2 lutego 1975 r.

31

~~Towarzysz
Wiesław Olszewski
I Sekretarz Komitetu Powiatowego
Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
w Zambrowie
=====~~

Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa zgodnie z sugestią Przewodniczącego Rady OPWiM Tow. Ministra Janusza Wieczorka i w uzgodnieniu z KW PZPR zwrócił się do większych zakładów pracy na terenie województwa białostockiego z prośbą o przekazanie środków pieniężnych na budowę Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej poległych w walce o Polskę Ludową.

Z podobnym pismem w dniu 6 stycznia br. zwróciłem się do Dyrektora Zambrowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego. Dyrekcja otrzymane pismo zwróciła z dopiskiem, że ZZPB na tego rodzaju wydatki nie posiada środków /pismo w załączeniu/.

Trudno jest zgodzić się ze stanowiskiem Dyrekcji zakładów oraz sposobem załatwienia naszej prośby, tym bardziej, że WKOPWiM przekazał ostatnio 30.000 zł na urządzenie Izby Pamięci Narodowej w Liceum Ogólnokształcącym w Zambrowie, do którego uczęszczają również dzieci pracowników Zakładu Bawełnianego.

Zwracam się do Towarzysza Sekretarza z uprzejmą prośbą o interwencję w tej sprawie.

Przewodniczący Komitetu
/Romuald Łazarowicz/

Do wiadomości:

Tow. E. Złotorzyński
Sekretarz KW PZPR
w Białymstoku

PRACOWNIE SZTUK PLASTYCZNYCH

PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE WYODREBNIONE WIELOODDZIAŁOWE

DYREKCJA NACZELNA: UL. FOKSAL 1/4, 00-366 WARSZAWA. Telefony: 27-87-09, 27-86-84, centrala: 27-62-41

Skrzynka pocztowa: Warszawa 1, nr 256. Konto bankowe: NBP III O/M w Warszawie, Nr 1527-6-34371

ODDZIAŁY: Gdańsk, Katowice, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Toruń, Wrocław, Zielona Góra. DELEGATURY: Białystok, Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Kielce, Zakopane. PRACOWNIE: Warszawa, ul. Finlandzka 10, tel. 17-30-41, ul. Karmelicka 9, tel. 31-00-61, 31-70-47

L. dz. 495/75

Białystok

XXXXX
Warszawa, dnia

21.04.

1975 r.

Białostockie Zjednoczenie
Budownictwa
w Białymstoku

*he Białystok
Tęskno budowy pomnika*

P.P. "Pracownie Sztuk Plastycznych" Delegatura w Białymstoku w nawiązaniu do decyzji V-ce Wojewody Woj. Białostockiego mgr. Z. Switaj z dn. 18.X.74r w sprawie budowy pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej /pkt.5/ - prosi o ulokowanie w portfelu zleceń Podlaskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego w Białymstoku w/w budowy.

Oriętacyjny koszt w zakresie robót budowlano-montażowych wyniesie ok. 3.000,000 zł. Szczegółowy koszt zostanie uzgodniony z generalnym wykonawcą podczas spisywania umowy. Termin realizacji - rozpoczęcie maj 1975r zakończenie wrzesień 1975r.

Inwestorem bezpośrednim jest Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa w Białymstoku, a inwestorem zastępczym P.P. "Pracownie Sztuk Plastycznych" Delegatura w Białymstoku

KIEROWNIK
DELEGATURY PSP
w Białymstoku
Mieczysław Janicki

Do wiadomości:

1. Sek. KWPZPR tow. Z. Złotorzyński
2. V-ce Wojewoda Woj. Białostockiego tow. Z. Switaj
3. Prezydent Miasta Białegostoku tow. A. Czuż
4. Przew. W.O.K.O.P.WiM. w B-stoku tow. R. Łazarowicz
5. Podlaskie Przedsiębiorstwo Budowlane tow. dyr. R. Kosiński

BIAŁOSTOCKIE
ZJEDNOCZENIE BUDOWNICTWA
ul. M.C. Skłodowskiej 14
tel. 274-55, 274-15, 204-61

33

Białystok, dnia 28 kwietnia 1975 r.

DB-702-VI- 15 /75

h. Pielich

Pracownia Sztuk Plastycznych
Delegatura

w Białymstoku

Białostockie Zjednoczenie Budownictwa odpowiadając na pismo z dnia 21 kwietnia 1975 r. L.dz. 495/75 w sprawie ulokowania w portfelu zleceń Podlaskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego na 1975 r. budowy pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej informuje jak niżej:

zgodnie z postanowieniami uchwały Nr 263/74 Rady Ministrów z dnia 15.XI.1974 r. o NPSG na 1975 r. oraz Uchwały Nr 33/75 Rady Ministrów, dla zapewnienia koncentracji potencjału wykonawczego przy realizacji inwestycji kontynuowanych ogranicza się w I półroczu b.r. rozpoczynanie nowych inwestycji. W I półroczu br. dopuszcza się jedynie rozpoczęcie nowych zadań w przemyśle miedzi, cynku, w górnictwie węglowym, przemysłowych linii energetycznych, w przemyśle maszyn rolniczych, w przemyśle urządzeń technologicznych dla cukrowni i kompletnych obiektów chemicznych, w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym oraz inwestycji w sferze konsumpcji społecznej, a w tym budownictwa mieszkaniowego z uzbrojeniem terenów, obiektów służby zdrowia i szkolnictwa.

Powyższy zakaz przedłożony został do końca m-ca września 1975 r. nowymi ustaleniami Prezydium Rządu z dnia 20.III.75r. /pismo MBiPMB z dnia 8.IV.75r. znak: PL-4/O/37/75 r./. Zezwolenia na rozpoczęcie nowych inwestycji w tym okresie wydaje Prezydium Rządu w drodze indywidualnych decyzji.

W świetle przedstawionych wyżej przepisów, Białostockie Zjednoczenie Budownictwa nie może podjąć decyzji w przedmiocie ulokowania do portfela zleceń na 1975 r. PPB budowy w/w pomnika z planowanym rozpoczęciem w b.r. tym bardziej, że obiekt ten nie figuruje w spisach zadań planu inwestycyjnego na 1975 r., a portfele zleceń przedsiębiorstw budowlanych są obciążone do wysokości ich mocy.-

Do wiadomości:

1. Sekretarz KW PZPR tow. Z. Złotorzyński
2. V-ce Wojewoda Woj. Białostockiego tow. Z. Switał
3. Prezydent Miasta Białegostoku tow. A. Czuch
4. Przewodn. WOKOPWiM w B-stoku tow. R. Łazarowicz
5. inż. W. Mościcki Koordynator d/s budowy pomnika
6. Podlaskie Przedś. Bud. Ob. Dyrektor R. Kosiński

h. Pielich
NACZELNY DYREKTOR
Białostockiego Zjednoczenia Budownictwa
inż. Andrzej Kiciński

N o t a t k a s ł u ż b o w a

34

z narady w sprawie budowy Pomnika Bohaterów Ziemi
Białostockiej odbytej w dniu 9.04.1975r.

Obecni:

1.tow.Aleksander Czuż	- prezydent miasta Białegostoku
2.tow.Romuald Łazarowicz	- przewodniczący Woj.Obyw.Kom.Ochr.
Pom.Walki i Męczeństwa
3.tow.Romuald Kosiński	- dyrektor Podlaskiego Przedsięb.
Budowlanego
4.prof.Bohdan Chmielewski	- projektant pomnika
5.mgr.inż.arch.Mirosław Zbichorski	- proj.zagospodarowania
6.inż.Jan Murawiejski	- konstruktor
7.inż.Jerzy Oksimowicz	- kier.grupy robót P.P.B.
8.inż.Marek Zawadzki	- przedstawiciel P.P.B.
9.Mieczysław Janicki	- Pracownie Sztuk Plastycznych
10.inż.Wiesław Mościcki	- koordynator robót

W toku narady ustalono co następuje:

- 1.Do dnia 12.05.1975r zostanie opracowany model fryzu i góry pomnika w skali 1:2 - odpowiedzialny prof.Bohdan Chmielewski
- 2.Do dnia 14.04.1975r zostanie wykonany w całości projekt zagospodarowania arch.i kosztorys łącznie z odwodnieniem - odpowiedzialny mgr.inż.arch. Mirosław Zbichorski
- 3.Do dnia 12.05.1975r zostaną wykonane projekty branżowe tj.instalacje elektryczne,gaz i zieleni - zlecono do Terenowego Zespołu Usług Projektowych w listopadzie 1974r - odpowiedzialny mgr.M.Zbichorski
- 4.Konstrukcje pod pomnik wraz z kosztorysem /fundamenty/ projekt zostanie wykonany do dnia 30.04.1975r - odpowiedzialny inż.Jan Murawiejski
- 5.Elementy pionowe /kolumny/ wraz z formami - projekt i kosztorys zostanie opracowany do dnia 15.05.1975r - odpowiedzialny inż. J.Murawiejski, inż.J.Oksimowicz,mgr.inż.Jabłoński
Pozostałe elementy konstrukcji będą rozwiązywane na bieżąco w trakcie budowy.
- 6.Projekt organizacji robót i harmonogram z podziałem na branże i terminy wejścia - opracowany zostanie do dnia 20.05.1975r - odpowiedzialni inż.J.Oksimowicz, nadzorujący inż.W.Mościcki - koor.
- 7.Zgłoszenie budowy do Białostockiego Zjednoczenia Budownictwa i ulokowanie w portfelu zleceń Podlaskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego do dnia 10.05.1975r. - odpowiedzialny inż.W.Mościcki koordynator z ramienia P.S.P.
8. Zabezpieczenie finansowe na budowę i uruchomienie środków inwestycyjnych zapewni Wojewódzki Obywatelski Komitet Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa.

Jednocześnie ustalono termin następnej narady ,która odbędzie się w dniu 12.05.1975r. o czym zainteresowani powiadomieni będą odrębnie.

Na tym notatkę zakończono.-

Sporządził:

inż.Wiesław Mościcki

koordynator d/s budowy

Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej.-

35

Ustalenia z narady z dnia 15. 07. 1975 r. w sprawie
budowy Pomnika Bohaterów Ziemi Białostockiej.

Obecni w/w listy obecności:

WPLYNEŁO

- dnia 2.07.1975 r.
L. dz. 24/250/75
1. Całość dokumentacji branżowej zleconej do TZUP przekazanie
Inwestorowi ustala się j.n.
 - a/ ukształtowanie terenu i drogi - 19. 07. 75 r.
 - b/ odwodnienie terenu i gaz - 19. 07. 75 r.
 - c/ instalacje elektryczne - 15. 08. 75 r.
 2. Program oświetlenia - uzgadn. inż Zbichorski z projektantem
w dniu 16. 07. 75 r.
 3. Dane materiałowe do projektu elektrycznego 30. 07. 75 r.
 4. Ustalenie lokalizacji ustawienia reflektorów - po wykonaniu
pomnika - 25. 07. 75 r.
 5. Termin wykonania fundamentu pod pomnik ustala się na dzień
25. 07. 75 r.
 6. Termin wykonania skupów pomnika ustala się na dzień 20. 08. 75r.
/pierwsze trzy skupy/
 7. wysokości zawieszenia elementów ceramicznych ustala się na ~~xxxx~~
rzędnej 126.80
 8. Termin wykonania wszystkich skupów do 10. 09. 75 r.
 9. Rozpoczęcie robót na ukształtowanie terenu ustala się na dzień
25. 07. 75 r. - zakończenie na 30. 09. 75 r.
 10. inż. Zbichorski w dniu 16. 07. 75 r. poda orientacyjną ilość
kamienia narzutowego a do 15. 08. 75 r. wskaże miejsce uzysku.
 11. Elementy fryzu - rozpoczęcie 15. 09. 75 r. - zakończenie
30. 09. 75 r.
 12. Zwieńczenie - rozpoczęcie 15. 09. 75 r. - zakończenie 30.09.75r.

Na tym notatkę zakończono i podpisano w/g listy
obecności.

Do wiadomości:

1. Komitet Wojewódzki PZPR
2. V-ce Wojewoda Miasta Białegostoku tow. Z. Switaj
3. Prezydent Miasta Białegostoku tow. A. Czuż
4. Przewodniczący W.O.K.O.P.W.i M. tow. R. Łazarowicz

Lista obecności

36

z narady w sprawie budowy pomnika Bohaterów Ziemi
Białostockiej z dnia 15. 07. 1975 r.

1/ St. Kulesza	z-ca dyr. d/s tech.	podpis nieczytelny
2/ Z. Jabłoński	Kierownik budowy	podpis nieczytelny
3/ J. Humeńczyk	Kierownik TZUP	podpis nieczytelny
4/ J. Sadowski	projektant	podpis nieczytelny
5/ M. Zbichorski	projektant	podpis nieczytelny
6/ W. Mościcki	PSP	podpis nieczytelny
7/ M. Janicki	PSP	podpis nieczytelny
8/ B. Chmielewski	PSP /projektant/	podpis nieczytelny

37

W Z O R C O W Y

scenariusz pobierania ziemi do urn z miejsc
uświęconych krwią poległych w walce z okupantem
i rodzinną reakcją.

Pobieranie ziemi z miejsc uświęconych krwią
poległych oraz jej przewieszenie do Białegostoku w miejsce
wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pomnika Bohaterom
Ziemi Białostockiej Poległych w walce o Polskę Ludową
winno odbyć się w zasadzie w przeddzień 22 lipca i mieć
uroczysty charakter.

W uroczystościach należy zapewnić szeroki udział
społeczeństwa i młodzieży. Pożądanym jest by akt pobierania
ziemi odbywał się przy udziale kompanii honorowych
Wojska Polskiego, orkiestr lub werbliśtów.

Na przebieg uroczystości winno złożyć się :

- 1/. Otwarcie - hymn państwowy,
- 2/. Wystąpienie przedstawiciela władz powiatowych,
- 3/. Uroczyste pobranie ziemi do urn / przy dźwiękach werbliśtów/.

W tym celu należy ustalić 3 osobową delegację, która
jednocześnie w dniu 22 lipca br przywiezie ją do Białegostoku
w miejsce wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pomnika
Bohaterom Ziemi Białostockiej Poległych w walce o Polskę
Ludową.

Po pobraniu ziemi należy przewidzieć złożenie wieńców
i wiązanek kwiatów przez org. społeczne, polityczne, instytucje
zakłady pracy i społeczeństwo powiatu.

Na zakończenie uroczystości przewidzieć odegranie "Międzynarod-
ówki".

././.

- 2 -

Urna wraz z ziemią jest przechowywana w wyznaczonym miejscu do dnia 22 lipca 1974 roku.

W dniu 22 lipca 1974 roku - 3 osobowa delegacja wraz z urną oraz poczet sztandarew wraz ze sztandarem Zarządu Oddziału ZBoWiD, 3 osobowa delegacja z wieńcem od społeczeństwa powiatu oraz przedstawiciele władz powiatowych zgłoszą się przed gmach KW PZPR o godz. 10³⁰, gdzie o godz. 11³⁰ nastąpi uroczystość wmurowania kamienia węgielnego.

Zaparkowanie samochodów biorących udział w w/w uroczystościach wyznaczone zostało na ulicy Wesółkowskiej / od Prokuratury Wojewódzkiej do Kuratorium OSB /.
Dojazd od ulicy M.C. Skłodowskiej.

Organizatorzy imprezy w województwie nie zabezpieczają zbiorowego wyżywienia przyjeżdżającym z powiatów delegacjom. Stąd też uczestnikom należy wystawić delegacje służbowe, które zrealizuje KP MN oraz Zarządy Oddziałów ZBoWiD.

Organizatorami uroczystości związanymi z pobieraniem ziemi są Powiatowe Komitety Frontu Jedności Narodu.-

W Z O R C O W Y

scenariusz pobierania ziemi do urn z miejsc
uświęconych krwią poległych w walce z okupantem
i rodziną reakcją.

Pobieranie ziemi z miejsc uświęconych krwią
poległych oraz jej przewieszenie do Białegostoku w miejsce
wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pomnika Bohaterom
Ziemi Białostockiej Poległych w walce o Polskę Ludową
winno odbyć się w sąsiedzie w przeddzień 22 lipca i mieć
uroczysty charakter.

W uroczystościach należy zapewnić szeroki udział
społeczeństwa i młodzieży. Pożądanym jest by akt pobierania
ziemi odbywał się przy udziale kompanii honorowych
Wojska Polskiego, orkiestr lub werblistów.

Na przebieg uroczystości winno złożyć się :

- 1/. Otwarcie - hymn państwowy,
- 2/. Wystąpienie przedstawiciela władz powiatowych,
- 3/. Uroczyste pobranie ziemi do urn / przy dźwiękach werbli/.

W tym celu należy ustalić 3 osobową delegację, która
jednocześnie w dniu 22 lipca br przywiezie ją do Białegostoku
w miejsce wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pomnika
Bohaterom Ziemi Białostockiej Poległych w walce o Polskę
Ludową.

Po pobraniu ziemi należy przewidzieć złożenie wieńców
i wiązanek kwiatów przez org. społeczne, polityczne, instytucje
zakłady pracy i społeczeństwo powiatu.

Na zakończenie uroczystości przewidzieć odegranie "Międzynarod-
ówki".

././.

Urna wraz z ziemią jest przechowywana w wyznaczonym miejscu do dnia 22 lipca 1974 roku.

W dniu 22 lipca 1974 roku - 3 osobowa delegacja wraz z urną oraz poczet sztandarowy wraz ze sztandarem Zarządu Oddziału ZBoWiD, 3 osobowa delegacja z wieniec od społeczeństwa powiatu oraz przedstawiciele władz powiatowych zgłoszą się przed gmach KW PZPR o godz. 10³⁰, gdzie o godz. 11³⁰ nastąpi uroczystość wmurowania kamienia węgielnego.

Zaparkowanie samochodów biorących udział w w/w uroczystościach wyznaczone zostało na ulicy Wesółskiego / od Prokuratury Wojewódzkiej do Kuratorium OSB /.
Dojazd od ulicy H.C. Skłodowskiej.

Organizatorzy imprezy w województwie nie zabezpieczają zbiorowego wyżywienia przyjeżdżającym z powiatów delegacjom. Stąd też uczestnikom należy wystawić delegacje służbowe, które zrealizuje KP PWN oraz Zarządy Oddziałów ZBoWiD.

Organizatorami uroczystości związanymi z pobieraniem ziemi są Powiatowe Komitety Frontu Jedności Narodu.-